

غفلت پُر آسیب از رای‌اولی‌ها

دکتر «لیلا سلیقه‌دار» کارشناس حوزه علوم تربیتی بر نامه‌های «دعوت» و «هزارویک شب» تلویزیون از ضرورت توجه نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری به نسل زد و نیازهای آنان می‌گوید همچنین چند توصیه به والدین برای ترغیب آن‌ها به رای آگاهانه دارد

مجدید حسین زاده | روزنامه‌نگار

پرونده

حضور برای اولین بار در پای صندوق‌های رای و نقش‌آفرینی در آینده کشور، احساس فوق العاده‌ای است که یک سری نوجوانان رای اولی در ۸ تیر امسال تجربه خواهند کرد. طبق قانون اساسی کشور، سن شرکت کنندگان در انتخابات ۱۸ سال تمام است بنابراین افراد متولد هشت تیر ماه ۱۳۸۵ به قبل که بیش از ۴ میلیون رای اولی هستند می‌توانند در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۳ شرکت کنند. اما یک حلقه مفقود شده این وسط وجود دارد! همان طور که در مناظرات و برنامه‌های انتخاباتی نامزدهای ریاست جمهوری دیدید، تا این جای میزگردها و مناظره‌ها، تقریباً هیچ کدامشان یک برنامه مشخص و مدونی برای دهه هشتادی‌ها و رای‌اولی‌ها ندارند. به همین بهانه و در پرونده امروز زندگی‌سلام یاد دکتر «لیلا سلیقه‌دار»، مشاور خانواده و مشاور تحصیلی، رشد و تربیتی کودکان و نوجوانان که سال‌های زیادی است به عنوان مشاور پای صحبت‌های آن‌ها نشسته و کارشناس برنامه‌های حوزه علوم تربیتی صداوسیما مانند برنامه دعوت شبکه یک و برنامه هزار و یک شب شبکه ۲ است، درباره این که چرا نامزدهای انتخاباتی باید برای «نسل زد»، و رای‌اولی‌ها برنامه داشته باشند، مهم‌ترین نیازهای این نسل چیست که باید به آن‌ها توجه شود و آسیب‌های بی‌توجهی به آنان در مناظرات و برنامه‌های انتخاباتی، گفت‌وگو کردیم. همچنین چند توصیه به والدین برای کمک و ترغیب رای‌اولی‌ها برای مشارکت فعالان‌ه‌رای آگاهانه در انتخابات داریم.

آینده متعلق به رای‌اولی‌هاست

دکتر «سلیقه‌دار» در ابتدای صحبت‌هایش درباره این که چرا نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری باید دغدغه‌های دهه هشتادی‌ها و «نسل زد» را مورد توجه قرار دهند، می‌گوید: «از نظر من که اصلی‌ترین فعالیت و کار من، هم‌صحبتی با کودکان و نوجوانان است، یکی از ویژگی‌های مهم افراد در این سن و سال این است که تعلق به آینده دارند. البته همه ما تعلق به آینده داریم اما آینده نوجوانان و دهه هشتادی‌ها نسبت به بزرگسالان طولانی‌تر است. بنابراین نوجوانی که آینده طولانی‌تری پیش رویش قرار دارد، اهمیت بیشتری دارد تا به او و نیازهایش توجه شود. این یکی از دلایلی است که هر فردی که می‌خواهد در یک جامعه خدمتی را ارائه بدهد که از جنس نگاه به آینده است و سیاست‌گذاری برای روزهای پیش‌روست، باید این گروه سنی را مورد توجه قرار دهد. از طرف دیگر، این گروه سنی با شرایط روز بیشتر نسبت به بزرگسالان اخت هستند. یعنی اگر الان دوره‌ای است که دسترسی به شبکه‌های اجتماعی، فضای مجازی، دسترسی به هوش مصنوعی و... جزو نیازهای افراد است، نوجوانان بیشتر از بزرگسالان با آن‌ها عجین شده‌اند. دلیلش هم این است که بیش از بقیه ذهن‌شان درگیر این مسائل است. بنابراین آن‌ها پیگیری بیشتری برای نیازهای مرتبط با فضای مجازی و دیگر نیازهای دوره سنی خودشان دارند. طبیعتاً چون آینده نزدیک متعلق به همین‌هاست، بنابراین نامزدهای انتخاباتی نباید و نمی‌توانند بی‌توجه از کنار این نسل و دغدغه‌هایشان بگذرند».

۲ دسته از اصلی‌ترین نیازهای رای‌اولی‌ها

از این کارشناس حوزه علوم تربیتی که سال‌ها پای صحبت نوجوانان نشسته، می‌پرسم که به نظر شما مهم‌ترین نیازهای این نسل که نامزدهای انتخاباتی باید آن‌ها را بشناسند و برای‌شان برنامه داشته باشند، کدام‌ها هستند که می‌گوید: «من نیازهای نوجوانان که باید هر خدمت‌گزاری به جامعه که الان نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری مد نظر ماست، آن‌ها را مدنظر قرار دهم، به دو دسته تقسیم می‌کنم. گروه اول، نیازهایی است که خاص این گروه سنی در همین دوره و زمانه است و در نسل قبل و بعدی‌شان دیده نمی‌شود. گروه دوم هم نیازهایی است که این نسل مانند نسل قبلی و بعدی، آن‌ها را دارند اما هنوز فکر اساسی برای پاسخ به آن‌ها نشده است».

توجه به نیازهای مختص نوجوانان امروزی

دکتر «سلیقه‌دار» در توضیح نیازهای گروه اول نوجوانان می‌گوید: «نیازهای گروه اول که روبه‌روی یک نوجوان امروزی قرار دارد که چند روز دیگر هم می‌خواهد برای اولین بار در انتخابات شرکت کند، احتیاج به علم روز و خدمات روز است. مثل این که برای نیاز او به دسترسی به فضاهای دیجیتال احترام قائل باشیم و از جنگ با فضای مجازی دست برداریم. شبکه‌های اجتماعی را بی‌پذیریم اما برای مدیریت و کاهش آسیب‌های آن راهکار داشته

از نیاز امید به آینده تا تحصیل شایسته

او در توضیح نیازهای گروه دوم نوجوانان می‌گوید: «گروه دوم این نیازها فقط مربوط به این نسل نیست بلکه نیازی است که ما نمی‌توانیم بگوییم نسل قبلی آن‌ها را نداشتند یا بعدی‌ها نخواهند داشت، مثل تحصیل شایسته. مثلاً قرار دادن یک سری تسهیلات تا یک نوجوان با میل خودش بتواند وارد حوزه یادگیری مورد علاقه‌اش بشود، نه این که هزاران غول در مقابل نوجوان و یک دهه هشتادی برای قرار گرفتن در مسیر پیشرفت قرار گرفته باشد، از نیازهای نوجوانان است. ضمن این که باز تعریف مقاطع تحصیلی و رشته‌های تحصیلی و... هم خواست و نیاز این گروه سنی است. مثلاً باید رشته‌های تحصیلی که الان در جهان مطرح شده در دانشگاه‌های ایران هم تدریس شود. در این گروه، علاوه بر تحصیل می‌توانیم به نیازهای دیگر هم اشاره بکنیم که

می‌تواند به زندگی یک دهه هشتادی رونق دوباره‌ای بدهد. مثلاً نیاز امید داشتن به آینده، یک نیاز اساسی برای نوجوان‌هاست چون احساس می‌کنند یک خندق بین نوجوانی و بزرگسالی وجود دارد. به عنوان مثال، مسئله‌ای که اخیراً بر سر صداگذاری کرد، ماجرای تلاش بعضی نوجوانان از طریق همستر کامبت برای کسب درآمد و تولید ارز دیجیتال است. در این ماجرا، بسیاری از بزرگسالان به جای درک و همدلی

با آن‌ها، هنوز هم در حال حمله به آن‌ها هستند. بنابراین نامزدی می‌تواند رای اولی‌ها را به سمت خودش جذب کند که در کمال تقابل داشت باشد و بتواند دنیای یک دهه هشتادی را از نگاه یک دهه هشتادی ببیند. یک نوجوان می‌خواهد که کشورش برای سلامت جسم و روان او برنامه داشته باشد و بداند که نمی‌تواند مانند نسل‌های قبلی با بازی‌های خدایانه بزرگ شود و نیازهای جدیدش نادیده گرفته شده باشد».

صرفاً وعده‌دادن به رای‌اولی‌ها بی‌فایده است

یکی از ویژگی‌های دوره نوجوانی، هویت است. هویت یعنی من کیستم؟ بنابراین سوال نوجوان این است که سهمش در این ماجرا چیست و چه نقشی در ساختن کشورش دارد؟ نوجوان زمانی به یک چیز اعتبار می‌دهد که برایش در آن سهمی در نظر گرفته باشند. اگر به او این حس را بدهیم که از نظر ما وجود ندارد، ناخودآگاه او سرخورده‌گی، کم‌شدن امید، نداشتن انگیزه برای مشارکت‌های اجتماعی و... را تجربه خواهد کرد.»

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان رضوی

شنبه ۲ تیر ۱۴۰۳

۱۵ ذی الحجه ۱۴۴۵ • ۲۲ ژوئن ۲۰۲۴

شماره ۲۱۵۱۹

۲۷۳۸

در زندگی سلام امروز بخوانیم:

این ۵ ویتامین را روی چشم‌تان بگذارید!

۴ فایده چرت عصرگاهی برای بدن

زخم‌کاری روان‌شناس‌نماها به کودکان

رئیس کمیسیون پژوهش انجمن روان‌شناسی ایران گفته که در مقابل روان‌شناس‌نماها باید بیش از گذشته مراقب فرزندان خودتان باشید؛ والدین چرا و چگونه به هوش باشند؟

مهربان تر و دلسوز تر شدن با کتاب خواندن

فرصتی بی‌نظیر برای خانواده رای‌اولی‌ها

والدین چطور به رای‌اولی‌ها برای شرکت آگاهانه در انتخابات کمک کنند؟

دکتر «سلیقه‌دار» کارشناس حوزه علوم تربیتی چند توصیه به والدینی که فرزندشان دهه هشتادی یارای اولی است هم دارد و درباره اهمیت ترغیب آن‌ها برای شرکت در انتخابات می‌گوید: «یکی از رویکردهای تربیتی ما در قبال نوجوانان این است که بچه‌ها را آماده و زمینه‌سازی کنیم تا آن‌ها بتوانند مهارت انتخاب‌گری را تجربه کنند. این یک اصل بسیار مهم است و مثل یک گنج می‌ماند. هر چه والدین بیشتر بهانه و فرصت و زمینه را برای نوجوان فراهم کنند تا بتواند دست به انتخاب‌های بیشتری بزند، به همان نسبت فرزند توانمندتری خواهند داشت تا در موقعیت‌های مختلف، تصمیم‌های معقوله‌تر و رفتارهای پخته‌تری از خودش نشان بدهد. بنابراین توصیه اول این است که از فرصت پیش‌آمده برای این که فرزندمان دست به یک انتخاب مهم و سرنوشت‌ساز برای کشورش بزند، استفاده کنیم. فرصت‌هایی که کمک می‌کند تا او برای انتخاب اصلح، یاد بگیرد چطور مقایسه کند، سنجش کند، نقاط قوت و ضعف افراد را شناسایی کند و دست به انتخاب بزند. شرکت در انتخابات برای رای‌اولی‌ها، یک تجربه مفید و فوق‌العاده است. در دل همین تجربه است که مدیریت هیجانات به عنوان یکی از مهارت‌های اصلی زندگی، توسط نوجوان فرا گرفته می‌شود. بین دوراهی یا چندراهی قرار گرفتن و این که چطور تحلیل، مقایسه، نقد و... کنیم از پیش‌نیازهای یک زندگی موفق است که در سایه شرکت در انتخابات و در مسیر انتخاب نامزد اصلح محقق می‌شود. باید توجه داشت که حضور دهه هشتادی و رای‌اولی‌ها در انتخابات مهم است، حضور آگاهانه است که می‌تواند فواید شخصیتی زیادی برای او داشته باشد. این در واقع تجربه‌ای است که نوجوان می‌تواند به طور گسترده از مزایای آن در زندگی بهره‌مند شود».

بهترین زمان برای آموزش شیوه انتخاب

«نکته مهم دیگر این است که باید شیوه درست انتخاب را به نوجوان آموزش دهیم و بهانه‌ای پیدا کنیم که نوجوان بتواند کیفیت انتخاب‌های زندگی‌اش را بالا ببرد. این امر باعث می‌شود تا انتخابگری نوجوان نه فقط در این برهه بلکه در موضوعات آتی زندگی مثل انتخاب شغل و همسر اثرگذار باشد. اما ما باید چگونه این انتخابگری را به نوجوان آموزش دهیم؟» دکتر «سلیقه‌دار» با این مقدمه می‌افزاید: «به یاد داشته باشیم که انتخاب یک فرایند است، اجزا دارد و خودش جزئی از مهارت است. مهارت انتخابگری مثل هر مهارتی نیازمند تمرین است. پس هر وقت می‌گویید مهارت یعنی تمرین نیاز دارد، در تمرین هم ممکن است زمین‌خوردن و انتخاب اشتباه وجود داشته باشد. انتخابگری باید با چند گزینه همراه باشد، یعنی نوجوان را ترغیب کنیم که از بین کاندیداهای احراز صلاحیت شده به برنامه‌ها و فیلم‌های تبلیغاتی همه

نامزدها اهمیت بدهد، آن‌ها را بررسی و سپس انتخاب کند. در ضمن، وقتی می‌گوییم باید انتخاب کند، باید امکان انتخاب و اختیارش را هم به او بدهیم و بگوییم خوب بد انتخاب پای خودش است. زندگی سرشار از انتخاب‌های ریز و درشت است و اگر فرزند من فرایند انتخابگری را بلد نباشد، ما به عنوان مادر و پدر در این زمینه کوتاهی کرده‌ایم، چون فرصت‌های انتخاب زیادی بوده که می‌توانستیم به او بدهیم تا با الفبای انتخابگری آشنا شود».

چراغ راه نوجوان در مسیر انتخابات باشیم، همین

از این مشاور تربیتی نوجوان می‌پرسم که والدین چطور در انتخاب ملاک‌های صحیح به فرزندشان کمک کنند تا او تحلیل دقیق‌تر و انتخاب بهتری داشته باشد که می‌گوید: «چون داریم از نوجوانی صحبت می‌کنیم که دیگر کودک نیست، باید بدانیم که دادن ملاک به صورت دستوری، تجویزی، نصیحت گونه و... به نوجوان توصیه نمی‌شود. این جور چیزها برای بچه‌های در این رده سنی بیشتر دافعه دارد تا جاذبه. ما فقط می‌توانیم اطلاعات بیشتری به او بدهیم. مثلاً اگر ۲ تا ویدیو درباره یک نامزد دیده، می‌توانیم ۴ تا ویدیو از نامزدهای دیگر هم به او بدهیم تا به شناخت دقیق‌تری برسد. اگر دارد راجع به یک موضوع صحبت می‌کند که اطلاعاتش کم است یا دقیق نیست، به او بگوییم بگذار از فلان کارشناس یا منبع دیگر هم در این باره اطلاعات بیشتری به دست آوریم. ما باید در نقش اطلاع‌دانه، آگاه کردن و مانند چراغ راه باشیم. بنابراین نه لازم است جدل کنیم و نه این که بگوییم که فقط حرف ما درست است. خانواده نباید کاری بکند که نوجوان در این موضوع از آن‌ها دور شود بلکه باید نوجوان با خودش بگوید که والدینم من را قابل می‌دانند و می‌گویند خودت فکر کن و انتخاب نهایی را انجام بده».